

کۆرسه‌کانی زمان یارمه‌تیده‌ربوون بۆ دروستکردنی په‌یوه‌ندی له نیوان ئافه‌رتانی کورد و عه‌ره‌ب له شارۆچکه‌ی راپه‌رینی سه‌ر به‌ قه‌زای چه‌مه‌مال

سه‌میره موحه‌مه‌د عه‌لی دایکێکی کورده و له ناوچه‌ی کوردنشینیی چه‌مه‌مال ده‌ژیت. کاتیک خیزانه عه‌ره‌به سونه‌کان هاته ناوچه‌که‌ی، نه‌و ترسه‌ی که چهن‌دین سه‌ئه هه‌یبوو به‌رامبه‌ر به‌و کۆمه‌لگایه له ریگه‌ی شیوازیکی گونجاوه‌وه ده‌ستنیشتانگرا: فیربوونی زمان.

له سالی ١٩٨٧، سه‌میره چوو بۆ سه‌ردانی که‌سوکاری هاوسه‌ره‌که‌ی له چه‌مه‌مال. لهو کاته‌دا، سه‌دام حوسین ده‌ستی کرد به‌ شالاره درنده‌نه‌که‌ی ئه‌فقال، که نزیکه‌ی په‌نجا هه‌زار (٥٠،٠٠٠) بۆ سه‌د هه‌زار (١٠٠،٠٠٠) کورد تیایدا کۆژران و هه‌زارانی تر به‌ زۆری شوینگۆر کران. نزیکه‌ی سی و پینج (٣٥) که‌س له خزمه‌کانی هاوسه‌ره‌که‌ی سه‌میره کۆژران. سه‌میره و هاوسه‌ره‌که‌ی به‌ره‌و سلیمانی ئاواره‌ بوون، به‌لام هاوشیوه‌ی زۆریه‌ی ئه‌و کوردانه‌ی له‌م ناوچه‌به‌ گه‌وره‌بوون، بۆچوونی به‌رامبه‌ر به‌ عه‌ره‌به سونه‌کان به‌و ترس و تۆقاندنه‌ی که‌ بینی بووی دروست ببو.

دوای رووخاندنی سه‌دام، سه‌میره له‌گه‌ل خانواده‌که‌ی به‌ره‌و راپه‌رین له چه‌مه‌مال رویشتن که ناوچه‌یه‌کی کوردنشینه و زۆریه‌ی دانیشوانه‌که‌ی هه‌مان بیره‌وه‌ری ترسناکیان هه‌یه به‌رامبه‌ر به‌ ئه‌فقال. بۆ ماوه‌ی چهن‌دین سال ئه‌و خیزانه ژیاینیکی ناشتیانه‌یان به‌سه‌رده‌برد تا ئه‌و کاته‌ی داعش له سالی ٢٠١٤ ده‌ستی به‌سه‌ر چهند ناوچه‌یه‌کی عیراق داگرت. هه‌زاران خه‌لک، به‌زۆری عه‌ره‌بی سونه، له ناوچه‌کانی ژیر ده‌ستی داعش راپانکرد و به‌ره‌و ناوچه‌کانی تری وه‌ک چه‌مه‌مال هاتن و بوونه ئاواره‌ی ناوخۆیی.

هاتنی عه‌ره‌به سونه‌کان بۆ نزیک ماله‌که‌ی ترسێک بوو بۆ سه‌میره به‌هۆی میژوه‌ه تا‌که که‌سه‌یه‌که‌ی. بوونی خیزانی عه‌ره‌ب له گه‌رمه‌که‌یه‌دا بیه‌ هۆکاریکی ترس بۆ ئه‌و. ده‌ستی کرد به‌ قوفلانی ده‌رگا‌کانی وه‌ دوو دل بوو له‌وه‌ی که‌ مندا‌له‌کانی به‌ تانه‌ها له‌ ماله‌وه به‌جی به‌ئێت. وتی "من لێیان ده‌ترسام، چوونکه‌ نه‌مه‌زانی نیازیان چی بو."

سه‌میره هه‌میشه چالاکیوه له کۆمه‌لگایه‌ی خۆیدا. له یه‌کێتی ژانی حکومه‌ت کار ده‌کات، که راهینانی په‌شیمی و چهن‌دین چالاکی تر بۆ ئافه‌رته ناوخۆییه‌کان ریکه‌مخات. کاتیک بۆ یه‌که‌م جار ده‌رباره‌ی پرۆژه‌ی به‌ره‌وپه‌شبه‌ردنی یه‌کریزی کۆمه‌لایه‌تی بیست، زۆر به‌ په‌رۆش بوو بۆ ئه‌وه‌ی په‌یوه‌ندی بکات به‌ لێژنه‌ی ئافه‌رتان که له راپه‌رین پیکه‌ننرابوو. ته‌ننه‌ یه‌ک کیشه هه‌بوو: سه‌ر‌مه‌رای ئه‌خدا‌مه ئافه‌رته کورده‌کان، لێژنه‌ی ئافه‌رتان چهند ئافه‌رتیکی عه‌ره‌بیشی تیدا بوو که به‌م دواییه ئاواره‌ی گه‌رمه‌که‌به‌ بوون. به‌لام به‌هۆی به‌خشینی رۆلێکی گه‌رنگ به‌م لێژنه‌یه بۆ په‌ره‌به‌دانی کارامه‌یه‌کانی ئافه‌رته ناوخۆییه‌کان وه‌ دانیاردنی ئه‌وه‌ی ده‌نگیان ده‌بیس‌تریت، سه‌میره هه‌ستی کرد به‌وه‌ی که‌ ناچاره به‌شداری بکات.

سه‌ر‌مه‌رای ترسه‌که‌ی له ئافه‌رته عه‌ره‌به‌کانی ناو گروپه‌که‌، سه‌میره چه‌لا‌کانه به‌شداری کرد له ریکه‌ستنی پرۆژه‌یه‌ک که له لایه‌ن لێژنه‌ی ئافه‌رتان سه‌ر‌که‌ردایه‌تی ده‌کرا بۆ ووتنه‌وه‌ی کۆرسی زمانی کوردی و عه‌ره‌بی. پرۆگرامه‌که‌ به‌ شیوه‌یه‌ک دار‌په‌ژ‌رابوو که‌ بیه‌ته

پردیک له نیوان ناواره ناوختیبه عمرمهکان و کومه لگا خانه خویبه کوردیه که، پرۆگرامه که ریگه ی به نافرتهانی همدوو گروپه که دا پیکهوه راهینانی زمانی بهکتری بکمن و به درژیایی پرۆسه که پهره به پیومندیهکانیان بدن.

له کۆتاییدا سه میره بهشداری کرد له کۆرسیک بۆ فیروونی زمانی عمرمی. سه مهرای وهرگرتتی کارامه یبه بنه مه ته بهکانی زمان، ههروه ها له سه مه ناستی تاکه که سه شیش تیکه لای نافرته عمرمهکانی ناو پۆله که ی ده بوو. سه میره درکی بهوه کرد که نه مه نافرته نه هه یه بهو شنیویه نه بوون که نهو بییری لای کرد بووه. بهره بهره تر سه کهانی نه مان و برادره رایه تی راسته قینه ی له گه ل هاو پۆله عمرمه کهانی دروست کرد. له هه مووی گرنگتر فییری نهوه بوو جیاوازی بکات له نیوان رژی می سه دام حوسین و عمرمه سونه مان که نهوانیش دوو چاری نه شه که نه جیه کی زۆر بیوون.

سه میره چیتر ترسی نه ما بۆ سه لامه تی خوی یان منداله کهانی؛ ته نامه ت پینشوازی لهو بیرو که به ده کات که منداله کهانی پیومندیه کی برادره رایه تی نزیکیان هه بیته له گه ل دراوسینه عمرمه نوییه کان.

"پیشتر، به تر سه وه ته ماشای کهسانی عمر مه ده کرد. ئیستا نه مه تر سه نه ماوه"
- سه میره مه محمود عه لی

به ره مو پیشبردنی به کړیزی کومه لایه تی له عیراق

له سه مه تای ده ستی بکردنی شه ره له عیراقدا له سالی ۲۰۱۴، زیاتر له سه (۳) ملیون کهس- که ده کاته نزیکه ی ۱ کهس له کۆی ۱۰ کهسی عیراقی - ناچار بوون ناوچه کهانیان به جی به یلن و بینه ناواره ی ناوختی. وهک وه لامدانه وه مه یک بۆ نه مه قهیرانه، وولایه تی که نه دا هاوکاری مروی دابین ده کات، ههروه ها پینتیوانی سه قامگیری و یارمه تی له بواری په ره پیدان و دیپلوماسی بۆ عیراق به گویره ی ستراتیجیه تی به شداری کردنی حکومه تی که نه دا له رۆژه لایه تی ناوهر است .

به کی که له پیکهاته گرنگه کهانی ستراتیجیه تی رۆژه لایه تی ناوهر است بریتی بوو له پرۆژه ی به ره مو پیشبردنی به کړیزی کومه لایه تی له عیراق. له ریگه ی نه مه هه لوه وولایه تی که نه دا بری ۴,۵ ملیون دۆلاری پیشکه ش به ریکخراوی میرسی کورپس کردوه بۆ دامرکاندنه وه ته نگزه ی نیوان نهو خیزانانه ی کهوا ناچار بوونه شاروشار وچه کهانیان به جی به یلن، له لایه ک، وه نهو کومه لگایانه ی که تیایدا نیسته جیبوونه، له لایه کی تره وه. میرسی کورپس ریکخراویکی مروی جیهانیه که پینتیوانی خه لک ده کات بۆ زالبوون و چو نیتی مامه له کردن له گه ل قهیرانه کان، بونیاتنانه وه ی ژیانیکی باشته ر، وه گورینی کومه لگا که یان بۆ دۆخیکی باشته ر.

له ماوه ی نیوان نیسانی ۲۰۱۵ و نابی ۲۰۱۷، زیاتر له بیست ههزار (۲۰,۰۰۰) نافرته، کچ، پیاو و کور له پاریزگاکانی دیاله و سلیمانی سوودمه ندبوونه له زیاتر له ۱۰۰ پرۆژه ی کومه لگه یی که له ریگه ی نهو بره پارمه نه انجام درابوو. بۆ زانیاری زیاتر سه مه دانی به ره مو پیشبردنی به کړیزی کومه لایه تی له عیراق به که.